ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΟΝ—
ΜΕ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΚΑΙ
ΔΙΑ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Η ΗΜΕΡΑ

ΠΡΩΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΤΟΣ 13ον—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3786
ΚΥΡΙΑΚΗ
27
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1963

ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ ΤΗΣ «ΗΜΕΡΑΣ»

ΑΝΕΜΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Τοῦ δικηγόρου κ. ΔΗΜ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ

Ἐπικειμένων τῶν ἐκλογῶν τῆς 3ης Νοεμβρίου τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων θὰ ἔχῃ τεράστιον ἀντίκτυπον εἰς τὴν δημοσίαν ζωήν μας, δέον νὰ ἐξετασθῇ καλοπίστως καὶ ἀντικειμενικῶς τὸ ψυχολογικὸν καὶ ἰδεολογικὸν κλίμα τῶν δύο μεγάλων κομμάτων ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς ΕΔΑ ἀφ' ἑτέρου πρὸς καταπατισμὸν τοῦ αὐριανοῦ ψηφοφόρου.

Τὸ κόμμα τῆς ΕΡΕ εἶναι ἡ δεξιὰ εἰς ἣν ἔχει ἐνσωματωθῆ τὸ ἴδιον εἰς τὴν οὐσίαν πάντοτε κόμμα τῆς Ἑλλάδος ποὺ ὁρίζει τὸν τρόπον ν' ἀλλάζῃ ἑκάστοτε προσωπεῖον (Λαϊκόν κόμμα, Συναγερμός ΕΡΕ) ὅταν τὸ ἠθικόν του κάμπτεται, εἴτε ἀπὸ τὴν ἀκολουθουμένην πολιτικὴν τοῦ ἀπὸ τηνάνικανότητα τῶν ἡγητόρων του.

Τὸ κόμμα τῆς ΕΡΕ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἄκραν δεξιὰν ἀκροζίζει μαζὶ μὲ τίς ἰσχυρὲς προκαταλήψεις τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ ὑπερτροφικῶς καὶ μίαν ἀδιάλλακτη ἐπιθυμία νὰ διατηρηθῇ αὕτη μὲ κάθε τρόπο εἰς τὴν ἀρχὴν προσηλωμένη εἰς τὸ πολιτικό, κοινωνικό, νομικὸ καὶ πνευματικὸ ἀκόμη καθεστὼς ποὺ διεμόρφωσε τὸ παμπάλαιον καὶ ἀναχρονιστικὸν Λαϊκὸν κόμμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται. Δέχεται βέβαια τὴν τεχνικὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ ἀλλάξῃ τίποτε στὴν δομὴ τῆς κοινωνίας καὶ νὰ μὴ θιγοῦν τὰ καθιερωμένα καὶ ἀναχρονιστικὰ συστήματα καὶ πρὸ παντὸς τὸ συμφέρον τοῦ κόμματος.

Τὸ πνεῦμα αὐτὸ ποὺ καλλιεργήθηκε μεθοδικὰ ἐπὶ ὁλόκληρες δεκαετίας ποὺ κυβερνᾶ συνεχῶς σχεδὸν ἡδεξιά, ἔχει βαθύτατα διαποτίσει τὸν κρατικὸν μηχανισμόν, ὥστε νὰ εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸ κράτος μὲ κυβέρνησιν τῆς ΕΡΕ νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπιτυχῶς καὶ ἄν θελήσῃ, τὴν ἐπιθυμοῦσαν μεταπολεμικῶς ἀλλαγὴν εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ πάθη. Βασικὸν δὲ ἐλάττωμα τῆς ΕΡΕ, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς κοστίσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, ὑπῆρξεν ἡ καθυστέρησις εἰς τὸ μορφωτικὸν πεδίον, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τεχνικῶν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιστήμης Οὕτω ἡ ΕΡΕ ἐν τῷ σύνολῳ της κατέστη ἕνα κόμμα ἀνιχρονιστικὸν καὶ ἀνεδαφικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν μας. Ἀπὸ τὴν ἀπολυθηταέαν πολιτικήν της ἐπιμονὴν ὁλόκληρον ὀκταετίαν ἐπιμένουν ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις ἐκτὸς μιᾶς μικρᾶς μερίδος κεφαλαιοκρατῶν ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ συντηρεῖται ἀκόμη εἰς τὴν ζωήν.

Τὸ ΚΕΝΤΡΟΝ σήμερον ἀντιπροσωπεύει μεγάλας συμπαγεῖς μάζας, ἀπὸ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ πιστεύουν ζωηρῶς στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐμπνέονται ἀπὸ πατριωτισμὸν καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν προβάλλουν τὸν ἀρχηγόν τους Γ. Παπανδρέου διὰ τοὺς ὑπερόχους ἐθνικοὺς ἀγῶνας του— ἰδίως κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπελευθερώσεως — καὶ πιστεύουν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι εἶναι ὁ σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐξοργίζονται ὑπερμέτρως ὅταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ΕΡΕ ὅστις εἶναι ὁ μεγάλος ἀπὼν ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, τὸ ἀμφισβητεῖ.

Πλέον τούτου πιστεύουν μετὰ φανατισμοῦ εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς Δημοκρατίας καὶ εἶναι βαθύτατα ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὰ συνθήματα τοῦ ἀρχηγοῦ των: «Δημοκρατία πολιτικὴ σημαίνει κατοχύρωσιν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος τῶν πολιτῶν τὰ ὁποῖα ἀναγράφει τὸ Σύνταγμα. Οἱ Ἕλληνες πολῖται πρέπει νὰ εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ νόμου». Πιστεύουν ἐπίσης ὅτι ἡ φτώχεια, ἡ πείνα καὶ ἡ ἀμάθεια μποροῦν νὰ καταπολεμηθοῦν ὁριστικὰ καὶ ὅτι ἡ καθολική, ὑλική, ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ εὐημερία εἶναι δυνατὲς καὶ πραγματοποιήσιμες δεχόμενοι ὅτι τὰ τεχνολογικὰ ἐπιτεύγματα ὁδηγοῦν σὲ θαύματα.

Ἐκ τούτου ἡ νοοτροπία ἐδῶ εἶναι ἔκδηλα διαφορετικὴ τῆς νοοτροπίας τῆς ΕΡΕ. Εἶναι περισσότερον συγχρονισμένη καὶ προοδευτική, φιλελεύθερη καὶ λίαν ἀνθρωπιστική. Δὲν κλείνει τὰ στὰ καθιερωμένα συστήματα καὶ ἀρχάς, ἀλλὰ παρακολουθεῖ τὴν ἐξέλιξιν καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ πληροφορηθῇ τί γίνεται στὸν γύρω κόσμον, νὰ συζητήσῃ καὶ πειραματισθῇ πρὸς ἀξεύρεσιν τοῦ ὀρθοῦ. Τὸ κύριον μέλημα του δὲν εἶναι νὰ συντηρήσῃ, ἀλλὰ νὰ βελτιώσῃ.

Βρίσκεται ψυχολογικὰ καὶ ἰδεολογικὰ πιὸ κοντὰ στὶς λαϊκὲς μάζες ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ὑλικὲς στερήσεις καὶ προσανατολίζεται μετὰ προθυμίας πρὸς τὴν νοοτροπίαν τῶν προηγμένων ἐθνῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ποὺ ἐμφανίζουν ἐπὶ πεντήκοντα καὶ περισσότερα χρόνια μιὰ στεθερὰ ἐξελισσομένη καὶ προοδευτικὴ πολιτικὴ Δημοκρατία ποὺ δὲν γνωρίζει αὐταρχικὰ ἢ δικτατορικὰ πειράματα, οὔτε δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ἢ ἀνελεύθερα καθεστῶτα. Βασικὸς σκοπός του εἶναι ὄχι μόνον ἡ τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀντάπτυξις ἀλλ' ἐπίσης ἡ δικαιοτέρα κατανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος διότι ἀπὸ ἐκεῖ ἐξεκίνησε μιὰ ἀπαράδεκτη διαφοροποίησις τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ πολιτῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρχουν σήμερον ὀλίγοι πολὺ πλούσιοι καὶ πολλοὶ πάρα πολὺ πτωχοί.

Τέλος ὑπάρχει τὸ κόμμα τῆς ΕΔΑ. Εἰς αὐτὸ ἀνήκουν κατὰ ἕνα μέρος οἱ ὀπαδοί, τοῦ ἐκτὸς νόμου εὑρισκομένου κομμουνιστικοῦ κόμματος, μὲ τοὺς ὁποίους εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ συνεννοηθῆ κανείς. Οὗτοι ἀκολουθοῦν τὴν στρατηγικὴν ξένου κράτους καὶ ὅπως ἔχει διακηρύξει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κέντρου Γ. Παπανδρέου οὗτοι ἀνήκουν εἰς ἄλλον κόσμον. Ἐκτὸς ὅμως τῶν κομμουνιστῶν, οἵτινες καὶ εἰς τὸ κόμμα τῆς ΕΔΑ ἀποτελοῦν μειοψηφίαν, ἔχουν προσχωρήσει μεγάλες μάζες δημοκρατικῶν πολιτῶν ποὺ ἠναγκάσθησαν νὰ τραποῦν πρὸς τὴν ΕΔΑ διὰ λόγους ἱστορικοὺς καὶ ἀπὸ ἀγανάκτησιν διὰ τὴν κακομεταχείρισίν των, ἀπὸ μίαν μερίδα ὑπερεθνικοφρόνων τῆς δεξιᾶς καὶ ἀκόμη ἀπὸ τὴν καθολικὴν ἐξαθλίωσιν τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ τὴν ἀνεργίαν.

Ἔτσι μία μεγάλη μερὶς ἐκ τῶν ὀπαδῶν της συμπωματικὰ εὑρίσκεται ἐντεταγμένη εἰς τὴν ΕΔΑ, μὲ τὴν ὁποίαν ὅμως εὑρίσκεται διὰ λόγους ἰδεολογικοὺς καὶ τακτικῆς εἰς ριζικὴν διαφωνίαν. Ἡ ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς ΕΔΑ γραμμή, ἥτις ταυτίζεται μὲ τὴν Σταλινικήν, καίτοι αὕτη τόσον ζωηρῶς κατεκρίθη ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἡγεσίαν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, ἥτις ἀκολουθεῖ γραμμὴν μὲ παρέκλισιν πρὸς τὰ δεξιά,δὲν εὑρίσκει ἰδεολογικὸν ἔρεισμα σὲ μιὰ μεγάλη μερίδα ἐκ τῶν ὀπαδῶν της. Ὑποστηρίζουν οἱ διαφωνοῦντες ὅτι μὲ τὴν γραμμὴν ἣν ἀκολουθεῖ ἡ ἡγεσία της, διαπρᾶ τὰς δημοκρατικὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ὄφελος τῆς δεξιᾶς (ΕΡΕ) καὶ φέρουν προσκόμματα εἰ τὸ Κέντρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μόνον κόμμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ΕΡΕ.

Ἀντιθέτως ἡ ἡγεσία τῆς ΕΔΑ πιστεύει ὅτι ἂν παραταθῆ ἡ διακυβέρνησις τῆς χώρας ἀπὸ τὴν ΕΡΕ (δεξιάν) καὶ ἐπέλθῃ οὕτω ἡ καθολικὴ ἐξαθλίωσις τοῦ λαοῦ, θὰ δυνηθῆ διὰ λαϊκῶν ἐξεγέρσεων τὰς ὁποίας θὰ ὑποκινῆ καταλλήλως νὰ καταλάβῃ, ὅσος χρόνος καὶ ἂν περάσει, τὴν ἀρχήν.

Εἰς τὰ σχέδια της ταῦτα θεωρεῖ ἐμπόδιον ὄχι τὴν ΕΡΕ ἀλλὰ τὸ Κέντρον, διότι τοῦτο ὑποσχόμενον τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, καθημερινῶς προσελκύει πολλοὺς ἐκ τῶν ὀπαδῶν τῆς ΕΔΑ, τοὺς μὴ κομμουνιστὰς καὶ πιστεύει, ὅτι, ἐὰν κυβερνήσῃ τὸ Κέντρον, θὰ συγκεντρώσῃ ὅλας τὰς δημοκρατικὰς δυνάμεις τῆς χώρας μὲ ἀποτέλεσμα τὸν περιορισμὸν τῶν ὀπαδῶν της εἰς τοὺς ἐκ πεποιθήσεως κομμουνιστάς. Τὴν παρατηρουμένην διαρροὴν τῶν ὀπαδῶν της πρὸς τὸ Κέντρον προσπαθεῖ ἡ ΕΔΑ νὰ σταματήσῃ διὰ παντὸς μέσου καὶ διὰ δημοσίων ἀνακοινώσεων διὰ τοῦτο βάλλουσα κατ' εὐθεῖαν κατὰ τοῦ Κέντρου, τὸ ὁποῖον κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο εἶναι ὑπεύθυνον τῆς διασπάσεως τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, διότι ἠρνήθη τὴν συμπραξιν μὲ τὴν ΕΔΑ διὰ τὴν συγκρότησιν λαϊκοῦ μετώπου.

Ἐπίσης καὶ ἡ ΕΡΕ μὴ ἔχουσα πλέον λαϊκὸν ἔρεισμα προβάλλει τὸν ὑπερεθνικισμόν της καὶ κατηγορεῖ τὸ Κέντρον ὡς συνεργάτην τῆς ΕΔΑ, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς ἀφελεῖς καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ σταματήσῃ τὴν διαρροὴν τῶν ὀπαδῶν τῆς ΕΔΑ πρὸς τὸ Κέντρον. Οἱ θεωρητικοὶ καὶ τῆς ΕΡΕ καὶ τῆς ΕΔΑ πιστεύουν (ὅπως ἔχει κατὰ τὸ παρελθὸν ἀποδειχθῆ) ὅτι ἡ αὔξησις τῶν δυνάμεων τῆς ΕΔΑ ὑποβοηθεῖ τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων ΕΡΕ καὶ ἡ αὔξησις τῶν δυνάμεων τῆς ΕΡΕ τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων τῆς ΕΔΑ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θεμελιωδῶν ἰδεολογικῶν διαφορῶν τῶν δύο μεγάλων κομμάτων τοῦ Κέντρου καὶ τῆς ΕΡΕ μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ διεξαχθῆ κυρίως ὁ προσεχὴς ἐκλογικὸς ἀγών, ὑπάρχει καὶ μία οὐσιαστικὴ διαφορὰ κλίματος ποὺ προσδιορίζει ὁλόκληρον τὴν πολιτικήν τους.

Εἰς τὸ κόμμα τῆς ΕΡΕ κυριαρχεῖ κλίμα αὐταρχισμοῦ μὲ ἔκδηλον τὴν τάσιν περιορισμοῦ τῶν ἐλευθεριῶν πρὸς καταδυνάστευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν κομματικοῦ καθεστῶτος εἰς τὸ διηνεκές, ἐνῷ εἰς τὸ κόμμα τῆς Ἑνώσεως κέντρου πνέει ἄνεμος ἐλευθερίας καὶ δημοκρατίας δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς. Πνέει ζωηρῶς ὁ ἄνεμος τῆς ἀλλαγῆς καὶ τῆς καταλύσεως τοῦ διεφθαρμένου κράτους τῆς ΕΡΕ. Τοῦτο ἔχει συνεγείρει τὸ φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ φθάνουν τὰ χαμόσυνα μηνύματα ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. «Ἤφτουν τὰ κάστρα τῆς ΕΡΕ. Ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ Κέντρου». Τὸ ἰδεῶδες τῆς Δημοκρατίας ἐνίκησε.

Δ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940 - 1963

ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ

Τοῦ κ. ΞΕΝ. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΥ

Οὐδὲν ἄλλο ἱστορικὸν γεγονὸς εἰς τὸν κόσμον συμβολίζει περισσότερον τὰς παραδόσεις, τὰ πεπρωμένα, ἐνσαρκώνει αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν ἑνὸς Ἔθνους, ὅσον ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἐπέτειος ἀγώνων θαυμαστῶν καὶ θυσιῶν ὑπερόχων, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς τὸν αἰῶνα, ὅπως ὅλαι αἱ μεγάλαι πράξεις καὶ ὅλαι αἱ ὑψηλαὶ αὐτοθυσίαι διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμονεῖ τὰ τέκνα της τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν της καὶ διετήρησαν ἀθάνατον τὴν δόξαν της καὶ ἀμαράντους τὰς δάφνας της, ἀντιμετωπίσαντα τὸν ἐχθρὸν κατὰ τρόπον διὰ τὸν ὁποῖονδύνανται νὰ σεμνύνωνται αἱ ἀθάνατοι ψυχαὶ τῶν Μαραθωνομάχων, τῶν ἡρώων τοῦ 1821, τῶν τιμίων νεκρῶν ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν ἀγώνων.Ἡ λάμψις τῆς 28ης Ὀκτωβρίου θὰ φωτίζῃ πάντα τὸν δρόμον τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐναπόκειται τὸ ἱερὸν καθῆκον νὰ δημιουργήσουν μίαν καλυτέραν αὔριον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα. Ἡ Ἑλληνικὴ νεότης, κληρονόμος μακρᾶς καὶ ἐνδόξου παραδόσεως, ἂς σκύψῃ σήμερον μὲ εὐλάβειαν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν ἡμιθέων καὶ ἂς ἀκούσῃ τὸ θαυμάσιον δίδαγμά των, τὸ δίδαγμα τῆς ὑψηλοφροσύνης καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως. Θὰ αἰσθανθῆ τότε ἡ νεότης ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἔχει σκοποὺς ἐφημέρους καὶ θὰ διδαχθῆ τὴν σοφίαν, ἡ ὁποία δὲν ναρκισσεύεται, καὶ τὴν λιτότητα, ἡ ὁποία ὁπλίζει τὸ ἄτομον μὲ ἀκατσμάχητον σθένοςἀπέναντι ὅλων τῶν ἐναντιοτήτων τῆς τύχης, τὴν ὑψηλὴν καὶ γόνιμον ἀντίληψιν τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον γνωρίζει νὰ μεταβάλῃ τοὺς λόγους εἰς ἔργα καὶ τὰς ἑδραίας πεποιθήσεις εἰς πολυσήμαντα τολμήματα, τὴν ἀγνείαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, τὴν ἀκαμψίαν τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος, τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἄλλον καὶ πρὸς τὸ σύνολον, τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ὑπομονὴν κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐναντιοτήτων, τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ τὴν ἐλπίδα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία ἂς ἀναλογισθῆ ὅτι δὲν εἶναι ἐπήλυδες εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τῆς Γῆς, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε καὶ διεφύλαξε πάντοτε ὅ,τι ὑψηλότερον καὶ ἰδανικώτερον ἐξέθρεψεν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν καρδίαν της ἡ ἀνθρωπότης. Ἂς ἔχῃ πάντα κατὰ νοῦν ὅτι τὸ παρελθὸν ἐπιβάλλει βαρείας ὑποχρεώσεις καὶ ὅτι τὸ μέλλον εἶναι ἐμπεπιστευμένον εἰς τὸ ἀνδρικὸν των φρόνημα καὶ εἰς τὴν διαυγῆ καὶ ἀπηλλαγμένην ἀπὸ κάθε μικρότητα φιλοπατρίαν των. Τὸ δίδαγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 εἶναι μέγα καὶ αἰώνιον, διότι διδάσκει ὅτι δὲν ζοῦν λαοὶ χωρὶς πίστιν πρὸς ἕνα σκοπὸν καὶ ἐν Ἰδεῶδες. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνεχίσουν τὸν δρόμον των χωρὶς τὴν βοήθειαν μιᾶς θερμουργοῦ λάμψεως, μιᾶς ζωοποιοῦ φλογός, ἡ ὁποία νὰ φωτίζῃ καὶ νὰ θερμαίνῃ τὴν ψυχήν των. Εἶναι νόμος αἰώνιος, νόμος τῆς ἱστορίας.

Ὅσοι λαοὶ ἀπώλεσαν τὴν πίστιν των πρὸς τὰ ἰδανικὰ ἔπεσαν, ὅσοι λαοὶ ὑπέστησαν φθορὰν τοῦ χαρακτῆρος των δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐπιζήσουν. Ἐπέρασαν, ὡς λαμπροὶ πολλάκις πολιτισμοὶ μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ ἔσβησαν.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου δὲν διδάσκει μόνον ὅτι αἱ Θερμοπύλαι καὶ οἱ Μαραθῶνες δὲν ὑπῆρξαν θρῦλοι ἀπίθανοι χαμένοι μέσα εἰς τὴν ὀμίχλην τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ μίαν διαρκῆ προειδοποίησιν πρὸς φίλους καὶ ἐχθροὺς ὅτι οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τῆς Γῆς, ὅπου λέγεται Ἑλλάς, γνωρίζουν ὅτι εἰς τὴν ζωὴν ὅλων δίδονται τὰ ἀγαθά, ἀλλὰ κατακτῶνται, καὶ ὅτι πρῶτον μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς εἶναι ἡ Ἐλευθερία.

ΞΕΝΟΦ. Ι. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΣ
Δικηγόρος

ΤΟ ΣΥΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΟΞΗΣ

ΠΟΙΟΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΩΣ!

Τοῦ κ. ΧΡ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ Δημάρχου Μεσολογγίου

Ποῖον ἄραγε εἶναι τὸ συστατικὸν τῆς Ἑλληνικῆς δόξης; Ἀπὸ ποῦ ξεκινᾶ; Καὶ τί ἔχει ὡς στόχον; Ὁλόκληρος ἡ ἱστορία της —καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία δόξης— τὸ βεβαιοῖ. Ἡ ποιότης εἶναι ἐκείνη, ποὺ ἔχει ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ προνόμιον τοῦ ἐκπληκτικοῦ προσβάδισματος. Ἡ ποιότης εἰς τὴν ψυχήν. Ἡ ποιότης εἰς τὴν σκέψιν. Ἡ ποιότης εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῶν φυσικῶν ἀρετῶν. Ἡ ποιότης εἰς ὅλα. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ συνείδησις τῆς ὑπεροχῆς εἶναι ποὺ ἔχει ὠθήσει εἰς μοναδικὰ καὶ ἀνεπανάληπτα ἐπιτεύγματα. Αὐτὴ ἡ αἴσθησις, ὅτι ὑπάρχει ἐδῶ κάποιο ἐντελῶς διαφορετικὸν ἐπίπεδον εἶναι ἡ δύναμις, ποὺ ἔχει ἀνεβάσει εἰς ἐκπληκτικὴν ἀκμήν. Αὐτὴ ἡ εἰδοποιὸς διαφορά, ποὺ εἶναι ἐμφανὴς εἰς ὅλα, εἶναι ὁ παράγων κάποιας, κατὰ πυκνὰς περιόδους, ἰδανικῆς τελειώσεως, ποὺ δίδει ὁλοκληρωμένον σχῆμα ἀποστολῆς καὶ δημιουργεῖ πρότυπα καὶ ὑποδείγματα, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς λαὸς κατώρθωσε νὰ ὑπερβῆ. Ἡ ἱστορία ἠθέλησε, ἡ ἱστορικὴ μοῖρα ἠθέλησε νὰ εὑρεθοῦν πάντοτε, οἱ Ἕλληνες φρουροί μεγάλων ἰδεωδῶν καὶ συγχρόνως ἠναγκασμένοι νὰ ἀντιμετωπίσουν πολλαπλῆν ἐπιβουλὴν ὑπὸ συνθήκας συντριπτικῶς μειονεκτικάς δι' αὐτούς. Καὶ συνέβη εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις νὰ ἀποδειχθοῦν νικηταί. Κληρονόμοι μεγάλων, ἀλλὰ κληρονόμοι ὀλίγοι ἀντιμετώπισαν τοὺς πολλοὺς καὶ ἐθριάμβευσαν. Καὶ πάντοτε μὲ τὴν ἀναλογίαν τοῦ μικροτέρου ἀριθμοῦ. Διατί; Διότι οὐδέποτε ἔλειψεν ἡ βαθυτάτη ἐκείνη αἴσθησις τῆς ὑπεροχῆς, ποὺ φλογίζει τὴν σκέψιν, ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος μέχρι τῶν σημερινῶν ὅλα, εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι πειθαχημένα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ποιότητος. Αὐτῆς δημιούργημα εἶναι αἱ Σαλαμῖνες καὶ οἱ Μαραθῶνες. Αὐτῆς τὸ 1821 μὲ ὅλην τὴν λάμψιν τοῦ τραγικοῦ μεγαλείου του. Αὐτῆς οἱ Βαλκανικοὶ πολέμοι. Καί, βεβαιότατα, αὐτῆς δημιούργημα ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940. Ἐγνώριζον τότε, οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὁ ἀριθμητικὸς ὑπολογισμὸς τῶν δυνάμεων τοὺς ἄφηναν ὀπίσω. Ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἠμποροῦσαν ὑπὸ ἔννοιαν ποσότητος νὰ συγκριθοῦν μὲ τὴν βίαν, ποὺ ἔκρουε τὴν θύραν των. Ἀλλὰ ἐπίσης ἐγνώριζον ὅτι καὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ τὴν βίαν ἐνεσάρκωναν, ὡς ἔθνη καὶ ὡς λαοί, δὲν ἠμποροῦσαν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, νὰ συγκριθοῦν, ὑπὸ ἔννοιαν ποιότητος. Ἦσαν πολλοὶ αὐτοί, ἀλλὰ ἀσήμαντοι, συγκριτικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ὡς σκέψις καὶ ὡς ἐθνικὸς χαρακτὴρ καὶ ὡς παράδοσις καὶ ὡς φρόνημα. Τὸ ἐγνώριζαν οἱ Ἕλληνες. Καὶ ἠσθάνοντο ὑπερήφανοι.

Ἠσθάνοντο προνομιοῦχοι. Δι' αὐτὰ καί ὅταν, μὲ ἐπιθετικὸν κυνισμὸν τοὺς ἐτέθη τὸ δίλημμα. «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος» οὐδ' ἐπί στιγμὴν ἐδίστασαν. Ἐπροτίμησαν ὅ,τι εἶχον προτιμήσει ὅλοι οἱ Ἑλληνικοὶ αἰῶνες. Καὶ ὡς ἄνθρωπος εἷς, ὡς σκέψις μία, ὡς μία ψυχὴ διὰ τοῦ στόματος τοῦ ὑπερόχου κυβερνήτου των, τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Μεταξᾶ, ἔδωσαν τὴν ἀπόκρισιν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἱστορικοῦ χρέους. Ὄχι, ἡ βία δὲν θὰ περάσῃ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Γῆν. Ὄχι, ἡ καταλυσις τῆς ἐλευθερίας δὲν γίνεται ἐδῶ ἀνεκτή. Ὄχι, ἡ ὁδὸς εἶναι ἐλευθέρα μόνο διὰ τὰ ὑψηλά, τὰ εὐγενῆ καὶ τὰ ὡραῖα. Ἡ τυραννία δὲν ἔχει θέσιν. Καὶ ὅταν ἀποφασίζῃ νὰ ἁπλώσῃ τοὺς πλοκάμους της συναντᾶ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἕλληνος φραγμὸν ὑπεροχῆς ἔναντι τῶν ἀσημάντων καὶ τῶν μικρῶν. Καὶ μόνη αὐτὴ ἡ ψυχὴ θριαμβεύει εἰς τὴν ἄνισον πάλην. Καὶ σημειώνει ὀρθὸ στιγμα. Καὶ ὀρθώνει σταθμούς. Καὶ μεταβάλλει τὸν ροῦν τῶν γεγονότων καὶ τὴν μορφὴν τῆς ἱστορίας. Ψυχὴ εἶναι ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς. Ψυχὴ ἀπαράβλητος, μοναδική, ἐκπληκτική. Ψυχὴ κοσμογονίας ὡσὰν αὐτῆς, ποὺ ἑστημειώθη τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1940.

Χ. Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ 1940

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Τοῦ κ. ΘΩΜΑ ΛΑΛΑΠΑΝΟΥ

Ἦταν πολλὰ τὰ σημάδια ποὺδειχναν πὼς ἡ μπόρα ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ξεσποῦσε καὶ σὲ μᾶς, κι ἄς πίστευαν μερικοὶ πὼς θὰ τὴ γλυτώναμε.

Ἔτσι δὲν μᾶς ξάφνιασε τόσο ἡ κήρυξη τοῦ πολέμου. Ἦταν φανερὸ τί θὰ γινόταν. Δὲν μᾶς ξεγελοῦσαν ἐνθουσιασμοὶ καὶ νεανικὲς φαντασίες. Δὲν ἦταν καιρὸς τῆς φτηνῆς παλλῆ καρδιᾶς. Ξέραμε τὸ Γολγοθᾶ ποὺ θ' ἀνεβαίναμε.

Στὸ σταθμό, ἦταν ἀγώνας νὰ περάσεις, τόσο πήχτρα ἦταν ὁ κόσμος. Γέροι, παιδιά, γυναῖκες, ἐκεῖ πέρα ὅλοι. Ὅλες οἱ ἡλικίες ἐκεῖ, ὁλάκερη ἡ Ἑλλάδα στὸ πόδι.

Μέ πολύ μεγάλο κόπο κατώρθωσα νὰ σκαρφαλώσω στὴ σκάλα τοῦ τελευταίου βαγονιοῦ. Σᾶν τίς σαρδέλλες ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλο.

Ὅταν ξεκίνησε τὸ τραῖνο, οἱ ζητωκραυγές καὶ τὰ κατευόδια μᾶς καταπλημμύρισαν. Τὰ λουλούδια ἔπεφταν βροχή, καὶ τὰ μαντήλια — χιλιάδες μαντήλια— ἀνέμιζαν στὸν ἀέρα.

—«Στὸ καλό σας! στὸ καλό σας!» Ἀκόμα κι' ὅσοι ἔμεναν ἀκίνητοι μᾶς ἀποχαιρετοῦσαν μὲ τὴν ἄφωνη συγκίνησή τους.

Ποτὲ δὲν εἰπώθηκαν τόσες θερμὲς εὐχές, ποτὲ δὲν ἄκουσα τόσο γλυκὰ λόγια! Ἦταν μιὰ στιγμὴ ἔνδοξης εὐτυχίας. Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ τὸ αἴσθημα ξεχειλίζει καὶ γεμίζει τὰ μάτια, ποὺ κάνει νὰ τριαλίζουν τὰ σώματα καὶ νὰ κονταναστίνουν τὰ στήθη.

Δὲ θὰ ξεχάσω τὸ σπαραγμὸ μιᾶς πεντάχρονης παιδούλας, τὴν ὥρα ποὺ τὴν ἄφησε ὁ πατέρας της ἀπ' τὴν ἀγκαλιά του γιὰ ν' ἀνεβῆ στὸ τραῖνο! Οἱ τσιριξιές της, μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς παιδικῆς φωνούλας της, μᾶς πλήγωνε τὴν καρ